

ГАРМОНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ МСФЗ

Ключові слова: облік, гармонізація, МСФЗ, П(С)БО.

Для України питання гармонізації бухгалтерського обліку є особливо актуальними з огляду на її вступ у 2008 році до СОТ та підписання у 2014 році Угоди про асоціацію з ЄС. Угода про асоціацію з ЄС охоплює такі аспекти співробітництва як:

- 1) зближення між Україною та ЄС на основі спільних цінностей, а також посилена участь України в програмах ЄС;
- 2) транскордонне співробітництво в галузі зовнішньої політики та політики безпеки;
- 3) наближення України до європейських стандартів у галузі права та внутрішніх справ (шляхом сприяння розвитку принципів правової держави, демократії та прав людини в Україні, а також підтримки боротьби з корупцією, налагодження ефективної роботи органів юстиції та поліпшення захисту даних;
- 4) посилення співробітництва в галузі економіки шляхом створення зони вільної торгівлі між ЄС та Україною, налагодження секторальної співпраці в більш ніж 30 сферах господарювання;
- 5) налагодження нових форматів співробітництва, надання фінансового сприяння, створення платформи громадянського суспільства [1, 3].

За наслідками підписання Україною та ЄС Угоди про асоціацію в Україні виникли якісно нові завдання, яких до цього часу вона не виконувала, оскільки Угода слугує тепер стратегічним орієнтиром для проведення соціально-економічної політики в державі.

Країни ЄС прагнуть досягти подібності у взаємовідносинах та у побудові бухгалтерського обліку. На користь такого напряму розвитку обліку свідчить і те, що для країн певного регіону характерною, зазвичай, є певна подібність щодо раніше існуючої системи обліку, що спрощує підготовку переходу на міжнародні стандарти.

У 2013 році Європейський Парламент та Рада ЄС прийняла Директиву про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств, яка встановлює нові умови складання, подання та оприлюднення фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, а також новий порядок визнання та оцінки певних видів активів та зобов'язань, доходів і витрат. Для забезпечення імплементації Директиви ЄС її основні положення мають бути включені до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Суттєвим є те, що положення Директиви ЄС в окремих випадках відмінні від правил міжнародних стандартів фінансової звітності, тому передбачається, що підприємства, які складають в Україні фінансову звітність за МСФЗ, керуватимуться положеннями МСФЗ, решта підприємств - застосовуватимуть національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, приведені у відповідність із Директивою ЄС прийняття змін до Закону.

Розходження між МСФЗ і П(С)БО не є суттєвими. Відмінною рисою між МСФЗ та П(С)БО є те, що звітність за міжнародними стандартами формується, не ґрунтуючись на нормах законодавства, а виходячи з наявних фінансових реалій. МСФЗ дозволяють підприємствам відступати від власних вимог, якщо застосування їх окремих позицій в певний проміжок часу є недоречним. У той же час, П(С)БО не надають подібних можливостей підприємствам, тобто вимагають повного дотримання своїх норм. Також існує розбіжність в тому, що форми фінансової звітності за П(С)БО в певних аспектах відрізняються від форм звітності за МСФЗ. Зокрема, міжнародні стандарти не регламентують порядок статей в бланках звітності, а національні, в свою чергу, не дають можливості відступати від встановленого формату фінансових звітів [2, 16].

Ряд відмінностей між П(С)БО та МСФЗ виникають внаслідок використання в Україні Плану рахунків, що зумовлює розбіжності щодо ведення обліку та відображення деяких активів і зобов'язань суб'єктів господарювання. Варто зазначити, що практика визначення нарахувань та розрахунку резервів за МСФЗ є набагато ширшою. Також, вони характеризуються ширшим та деталізованим інструментарієм для обліку інвестицій, інших фінансових інструментів. У той же час, існують розбіжності у вимогах щодо визнання нематеріальних активів, деталізації аналітичного обліку тощо.



Рис. 1. Основні розходження між П(С)БО та МСФЗ

Але найсуттєвішою відмінністю МСФЗ від П(С)БО є увага до деталей. Тобто, міжнародні стандарти містять у собі безліч приміток, які надають можливість чітко розкрити суть операцій. Зокрема, МСФЗ включають більш детальні вимоги до розкриття інформації про облікову політику, про невикористані кредитні кошти, про виділення сум, що відносяться до часток участі в спільній діяльності тощо. У той же час, в національних стандартах такої деталізації не існує [2].

Отже, зрозуміло, що вітчизняна система бухгалтерського обліку стикається з необхідністю переходу на МСФЗ. Науковці виділяють кілька причин, які підштовхують Україну до переходу на міжнародні стандарти. У першу чергу, це стосується питання міжнародної уніфікації обліку, тобто фінансова звітність, складена відповідно до МСФЗ, є зрозумілою для всіх представників бізнесу – як для вітчизняних, так і для іноземних. Це дозволить уникнути облікових непорозумінь. Також перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності повинен стати суттєвою допомогою бухгалтерам у веденні обліку, складанні звітності та наданні швидкої й достовірної інформації користувачам [1, 11].

Гармонізація обліку на основі стандартів МСФЗ та ефективний контроль держави дозволить задовільнити потреби всіх основних користувачів фінансової звітності: держави, власників бізнесу, інвесторів.

Список використаних джерел: 1. Алексеева В. О. Проблеми впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні / В. О. Алексеева, С. О. Клименко // Економічні науки. сер.: Облік і фінанси, 2013. – Вип. 10(3). – С. 10-14. 2. Вієцька О. В. Гармонізація оподаткування прибутку підприємств в ЄС: досвід для України // Економіка промисловості. - 2015. - № 4. - С. 69-92. 3. Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності: краща світова практика, українські реалії та досвід країн СНД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nabu.com.ua/Analytics/MSFO.pdf>.